

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca velikega srpana 1905 K 122.698-71.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

O peticiji na državni zbor za izboljšanje gmotnega položaja ljudskega učiteljstva.

Poročal pri »Zavezinem« glavnom zborovanju v Pulju nadučitelj Pavel Plesničar.

(Konec.)

5. Službena doba.

Učiteljstvo je mučenik svojega poklica. Dan na dan mora prebiti 5, 6 do 7 ur v zaprtih, zadehlih šolskih prostorih. Svoje najboljše moči porabi pri pouku. Duševno in telesno izčrpan stopa učitelj iz nezdravih prostorov. Mari po končanem stanovskem delu počiva? Nasprotno! Zaradi neznosnega materialnega položaja se mora tudi zunaj šole vbijati, da preživi sebe in svojce. Kaj pa z vzgojo lastne družine, ki bi ji moral vsak učitelj posvečati kaj največ pozornosti? Skoro da je prisiljen na to popolnoma pozabiti. Nima časa, nima sredstev za to! Razume se, da je tako naporno delo zdravju kar najbolj škodljivo.

Visoki zbor! Štatistika nam jasno kaže, da je umrljivost med učiteljstvom izmed vseh stanov največja! Državna uprava je težavo učiteljskega poklica izpredvidela ter odločila c. kr. profesorjem le tridesetletno službeno dobo. Ako velja tridesetletna službena doba za srednješolsko, zasluži kaj takega še posebej ljudskošolsko učiteljstvo. Povsem logično bi bilo, da se slabše plačanemu delavcu stavijo manjše zahteve, oziroma da je delavec, ki opravlja težja dela, vreden tudi večjega, daljšega počitka. Štatistika nam tudi kaže, kako redki so v sedanjih razmerah oni izmed učiteljstva, ki so deležni počitka na večer svojega življenja po končanem 40letnem, pravzaprav 42letnem službenem delovanju. Lahko rečemo, da ni stanu, ki bi moral pri toliki odgovornosti toliko truda trpeti kakor je ravno učiteljski, zato bo pač vsakdo pritrdil, da je ljudskošolski učitelj vreden zgodnjega počitka. Vrh vsega tega se zgodi mnogim izmed učiteljstva velika krivica s tem, da se jim ne všteta v službeno dobo aktivna vojaška leta, kakor se to godi pri uradništvu in vseh državnih uslužbencih sploh. Takega učitelja je po sedanjih pravnih odnošajih prav malo osrečila vojaška suknja, zakaj služiti je takemu ne le 40, oziroma 42 let, temveč celih 45 let. To je pač doba, ki ji mora kloniti še tako čvrsto in zdravo telo.

Razumljivo je, da živi skoro vse ljudskošolsko učiteljstvo dandanes v zavesti, da tiste dobe, dobe miru in počitka svojega le malokdo dočaka. Ta zavest pa nikakor ne veča veselja do učiteljskega stanu.

Vsi ti odnošaji so napotili avstrijsko učiteljstvo, da kliče skupno: Službena doba ljudskošolskega učiteljstva naj se skrči na 30 let. V to dobo naj se všteta tudi aktivna vojaška leta.

6. Uvrstitev v osebni status.

Med učiteljstvom različnih kronovin je velika razlika, kar se tiče načina razdelitve učiteljstva v plačilne razrede. Najkrivičnejši način take razdelitve smemo imenovati krajevni sistem, kakršen ravno eksistira v Istri. Učiteljstvu te dežele se godi v tem oziru v resnici vnebovpijoča krivica. Za dokaz tega naj služi sledeči zgled: Na ljudski šoli v X, ki je tretjega plačilnega reda, služi že 15 let definitivno nameščen vesten in marljiv učitelj. Vse svoje moči je porabil za prospeh in napredek sebi izročene mladine. V istem kraju služi tudi učitelj, ki je pravkar položil izpit učiteljske usposobljenosti. V kratkem se razpiše na dvorazrednici v Y služba, ki je druge plačilne vrste. Oba učitelja sta prosilca. Po § 12. istrskega deželnega zakona z dne 3. novembra 1874. l. ima pravico izbirati terno prosilcev občinski zastop. In zgodi se nekaj čudnega, nepedagoškega! V ternu je na prvem mestu predlagan mlajši kolega, deželni odbor se s predlogom strinja in v kratkem izroči deželni šolski svet komaj dve leti službujočemu učitelju imenovalni dekret.

Mlajši učitelj je dosegel na ta način po dveh letih svojega službovanja drugo plačilno vrsto, starejši pa čakaj z mnogoštevilno družino ugodnejše prilike še nadalje v tretji plačilni vrsti.

Z vso opravičenostjo se sme torej zahtevati:

Proč s krivičnim krajevnim sistemom! Namesto tega naj se ursti vse učiteljstvo v osebni status po službenih letih od izpita učne usposobljenosti nadalje kakor je na pr. že tako uvrščeno vse učiteljstvo na Kranjskem, kar naj blagovoli visoki državni zbor posebno upoštevati.

7. Razdelitev učiteljstva po plačilnih vrstah.

Po zadnji regulaciji učiteljskih plač v Istri je razdelitev sledeča:

I. plačilna vrsta	1400 K z 10%
II. » »	1200 K s 40%
III. » »	1000 K s 50%

Ker je v Istri v veljavi ravnokar obsojeni krajevni sistem, je razumljivo, da učiteljstvo te kronovine nima pričakovati priboljška svojemu gmotnemu stanju, izjemoma, da je kaka učna oseba pomaknjena ad pesonam v višji plačilni razred.

Ti slučajji so pa redki. Nastane torej vprašanje: Je-li mogoče, da se pri takih razmerah more povzdigniti šolstvo do one višine, ki bi jo sicer doseglo, če bi se učiteljstvo vsestransko materialno dobro podprlo?

Ljudskošolsko učiteljstvo je torej primorano prositi, da obrača visoki državni zbor posebno pozornost na ravnokar omenjeni moment ter sklene zakonito določbo, po kateri imajo deželni zbori uvrstiti vse ljudskošolsko učiteljstvo v osebni status po naslednjih določilih:

I. plačilna vrsta	30%
II. » »	30%
III. » »	40%

8. Opravilne doklade.

Znano je, da imajo voditelji ljudskih šol poleg pouka v svojih razredih še mnogo postranskega opravila z uradnimi spisi itd., katerih delo časih ni prav majhno. Vsako delo zasluži plačila, zato naj se opravilne doklade sledeče razporedijo:

za enorazrednice	150 K,
» dvorazrednice	200 K,